

forflag, og dertil slutter sig Bestemmelsen om, at Indbetalingen af $\frac{1}{12}$ giver samme Ret med Hensyn til gammel Selveierjord. Jeg seer nu ikke nogen Grund til, naar disse to Punkter skulde være en Hindring for at kunne faae denne Sag til at gaae videre frem, at man da ikke kunde lade dem gaae ud. Lad dette Spørgsmaal blive afgjort i den kommende Tid, og lad det ikke være til Hinder for at faae den Sag fremmet, som for Diebliffet ligger for, og som dog har saa stor Betydning for os; gjør den ikke vanskeliggere ved at træffe Bestemmelser, som man i dette Diebliff, i det Mindste i Folkethinget, har stor Angst ved at gaae ind paa.

Jeg kommer nu tilbage til, hvad det ærede Medlem for Odense Amts 3die Valgkreds (N. Andersen) udtalte med Hensyn til den 10de Gaard og med Hensyn til Forpagtninger. Der foreligger, om ikke indbragt i dette Thing, saa dog i det andet Thing, et Lovforflag, der gaaer ud paa at hæmme de Misbrug, der have fundet Sted ved Forpagtninger paa to eller flere Personers Livstid. Hvorledes dette Lovforflag vil blive, naar det kommer til os, staaer jo hen. Jeg har ifjor anseet det for heldigt, at der blev truffet en simpel Bestemmelse, som undergav dette Forhold alle de Indskrænkninger, som Loven af 19de Februar 1861 giver for Fæstevæsenet. Det forekommer mig, at dette vilde være det Naturligste. Man vilde derved ikke komme til at træffe et bestemt Forbud mod Overdragelsesmaaden, og derved gjøre et Skridt, der er hæmmende for den Contractsfrihed, der hidtil har bestaaet. Vi faae jo at see, hvorledes det vil stille sig i Fremtiden. Hvad derimod Forpagtninger paa 50 Aar angaaer, da anseer jeg dem for at være i sig selv en meget sund Ting og en meget fordeelig Ting for Jordbrugerne; men under den nuværende Stemning og Udvikling af Forholdene betragter jeg dem som en meget usund Ting for Eierne. Det vil nemlig ved disse Gaarde stadig gjøre sig gjældende, at Overgangen til Selveiendom der vanskelig gennemføres, og naar den skal gennemføres, er det dyrest for Jordbrotten og billigst for Brugeren. Jeg tror derfor, at

denne Overdragelsesmaade af sig selv vil tage af, saasnart det paa en klarere Maade end hidtil viser sig, at Overgangen til Selveiendom er Noget, der staaer for. Hvad Brugeren af den tiende Gaard angaaer, saa synes det mig, at det Forflag, som vor høitæredede Indenrigsminister igaar kom med, just frembyder en Udvei til at faae tilveiebragt Midler til at hjælpe disse Familier paa en anden og sundere Maade, end — naar jeg selv skal sige det — det Forflag tilbød, som ifjor forelaa til Behandling. Just den Dvoptpart, som skal indbetales af Gaardene for at faae dem frigjorte for Fæstetvang, er i mine Tanker den Fond, hvoraf det er rimeligst at tage Midler til at hjælpe dem, som blive satte ud af deres Gaarde. Er det ikke rimeligt af denne Sum at tage Midler til Bistand for dem, der blive — om jeg tør sige det — paa en Maade bragte til Offre for Lovgivningens engang tagne Bestemmelser til Fordeel for dem, der ere saa heldige at blive ved deres Gaarde? Sagen stiller sig jo ganske anderledes, naar denne Lov bliver anvendt og Gaarden solgt ved Auction. Det er imidlertid min Overbevisning, at denne Lov vil virke derhen, at de frivillige Overenskomster ville fremmes og styrkes, men jeg vil dog gjøre opmærksom paa, at man i saa Henseende ikke skal gjøre sig altfor store Illusioner; thi paa mange Steder, og navnlig paa Steder, som ere blevne omtalte af det ærede Medlem her ligeoverfor (S. Rasmussen), ere Forholdene af den Art, at enten vil Kjøbesummen, naar der skal tales om frivillig Overenskomst, blive meget liden, saafremt man skal kunne faae de Paa-gjældende til at gaae ind paa Sagen, eller det vil vare længe, inden fuldstændig Overgang kan gennemføres. Den Frygt, som fra en vis Side er bleven reist og nævnt, at der som Følge af denne Sags Udvikling skulde opstaae et saa forøget Tryk og et saa forøget Forbrug af Pengemidler, at denne Lov skulde kunne virke paa en Maade, der var skadelig med Hensyn til Rentefoden og med Hensyn til de Betalinger og Om-sætninger, der vilde følge af en saadan Lov, anseer jeg ikke for grundet; thi det maae vi holde os klart, at der, naar Loven skal gennemføres, utvivlsomt vil